

„...legalább visítsunk...”

(folytatás az 1. oldalról)

sok, hogy gyakorlati politikájukat így tudják kontrollálni. Később alakult úgy, hogy nem csupán a közhangulatról, hanem az embereket érdeklő problémákról is szóltak a jelentések. *A rendszert csak a felfelé menő információk áramlására építették ki.* Nincs arra apparátus, hogy az apróbb gondokra adandó válasznak utána járjanak, holott az lenne az ideális, ha a dolgozók gyorsan kapnának választ az általuk lényegesnek tartott és felvetett kérdésekre. Sokszor tapasztaltuk a visszajelzés módjaként, hogy *felsőbb szerveink a tömegkommunikációs eszközök figyelmét főlhívják a több információs jelentésben is szereplő gondokra*, azért, hogy a választ az ország teljes nyilvánossága előtt keressék meg.

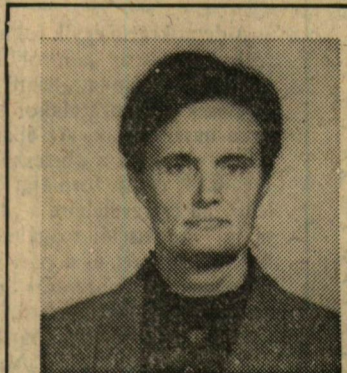
K. A.-né — A főiskola állami vezetése rendszeresen beszámol arról, hogy az infókban felvetett problémákat hogyan oldotta meg. A városi és megyei pártbizottság havonta küld nekünk egy ún. „visszinfót”, de ez többnyire elég „jellegtelen”, a felsőoktatással nagyon keveset foglalkozik. Ezen kívül az infófelelősöknek havonta szerveznek városi szintű tájékoztatót, ahol kitérnek a beérkezett problémákra.

N. K. — A JATE-n az apróbb, helyi jellegű gondokra rendszeresen válaszolnak az állami és gazdasági vezetők. Ennek összegyűjtésére nálunk van apparátus. Az országos jellegű kérdésekre viszont nem kapunk választ. Meg hát nehéz is válaszolni akkor, ha az (ál)kérdés olyan kritikát tartalmaz, mely az országban kialakult állapotokat bírálja. Például több helyről befutott az a vélemény, hogy ha már van kormányzóvívó, miért egy beszédhibás ember az. Erre nyilvánvalóan nincs válasz.

— *Önök, az információgyűjtés felelősei a kormányprogram és az új adótörvény elfogadása után milyen hangulatot tapasztalnak a felsőoktatási intézményekben?*

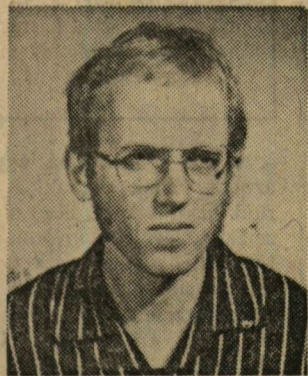
Sz. L. — Bevett szokás, hogy ilyen jelentős esemény után *rendkívüli információs jelentést kérnek* tőlünk a felsőbb szervek. Most például szombaton fejezte be munkáját a parlament, de tőlünk már hétfőre „hangulatjelentést” vártak. Ilyenkor csak kevesebb forrásra támaszkodva tudunk a feladatunknak eleget tenni. Az azóta eltelt időszakban természetesen realisabb képm van a közvéleményről. A legutóbbi jelentésben a következőkről számoltam be. A SZOTE dolgozói pozitívnak értékelik, hogy a stabilizációs programtervezet és a megvalósítás alternatívái körül nyílt vita alakulhatott ki. A személyi jövedelemadóval kapcsolatban viszont azon aggodalmukat fejezték ki, hogy az idei béremelés többszörösét kell jövőre adóba fizetniük. Sokan bizakodnak, sokan kételkednek abban, hogy a kormányprogramja elég biztosítéka-e a magyar gazdasági helyzet stabilizálására.

N. K. — A JATE-n sokkal-sokkal negatívabb vélemények hangzottak el. *A legutóbbi összesített információcsokorban éles feszültségeket jelzünk. A kritikai hang dominál*, ami azzal függ össze, hogy az egyetemen az az anyagi lét, mely a tudatot meghatározza változatlanul alacsony. *Úgy szokták fogalmazni, hogy „a jelenlegi kormányzat értelmiségi ellenes politikát folytat”. Azt hiszem, a hangulat nem különösképpen jó, még akkor sem, ha ez az országgyűlés sokban különbözött a korábbiaktól. De pl. egy jogi karon az alaki hiányosságokat, azt, hogy a kor-*

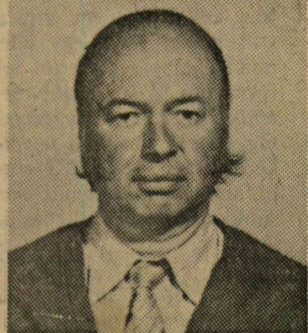
dr. Kocsondi Andrásné

*

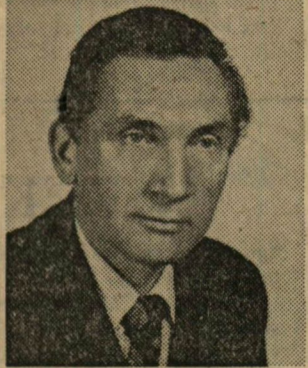
Scherer Ferenc

*

dr. Nagy Károly

*

dr. Szilágyi László

*

Újszászi Ilona

mányprogram vitája után nem volt ellenszavazat-próba, sokkal kritikusatibban felvetik, mint esetleg egy üzemb.

S. F. — A miniszterelnöki expozé általában őszintének, realisnak tartották, jó benyomást keltett Grósz Károly sajtótájékoztatója is. Ellenben Kádár János országgyűlési hozzászólása nem aratott tetszést. Többben föl hívták arra a figyelmet, hogy *még ebben a válságos gazdasági helyzetben sem vetődött föl kellő súllyal a személyi felelősség kérdése.* Ez is hozzájárulhat ahhoz, hogy a dolgozók többségét pesszimizmus, valamint a kormánnyal, a párttal szembeni bizalmatlanság hatja át. *Nem hisznek abban, hogy évtizedes hibás politikai és gazdasági döntések után ugyanazok a vezetők a jövőben megfelelően tudnak dolgozni.* A dolgozók egy olyan korrekt mechanizmust hiányolnak, mely a vezetésre alkalmatlanokat idejében eltávolítaná posztjukról. Az adórendszer korszerűsítését a JATE dolgozói sem vitatják. Ellenben nevétségesnek tartják az olyan jellegű pénzügyi számolgatásokat, hogy „ha adókedvezményt adunk a három gyermekes családoknak, az ennyi meg ennyi plusz kiadást jelent”. Ezért *ismétlően és egyre hangsúlyozottabban a deficitcsökkentésre és pénzmeztakarításra, többek között azt javasolják, hogy a kormány mérsékelje a hadi kiadásokat, számolja föl a munkásörseget, szüntesse be a párt- és egyéb mozgalmi apparátus tagjainak automatikus jutalmazását, az ún. 13 havi fizetést.* Az emberek nem hisznek abban, hogy a láthatatlan jövedelmeket megadóztatják.

K. A.-né — Többben megfogalmazták, hogy *nem történt meg a helyzet elemzése*, mely valódi kiindulópontja lehetne a kormányprogramnak, nem történt kellő mélységű szemlélyezés az országos posztokon. Hiányolták, hogy a program nem foglalkozik kellő súllyal az értelmiséggel.

S. F. — Nagyon élesen kijött, hogy a felsőoktatásban dolgozók úgy látják, egy olyan *béreformra* lenne szükség, mely az országban az értérendet helyreállítaná.

N. K. — Az is benne van a közvéleményben, hogy ahhoz képest, hogy *évente húszszázalékosan fogy az ország népessége* bűnös közömbösség tapasztalható az ország vezetésében. Pl. a személyi jövedelemadót sem tették függővé a keresők és eltartottak számától, nem az egy főre eső jövedelemhez igazították, vagy másképp: a csehszlovákiai családipótlék-rendszer a szaporodásra, a magyarországi a „fogyásra” ösztönöz. Ez a „családellenes politika” hosszú távon súlyos belpolitikai feszültségek forrása lehet.

— *Önök, akik hosszabb-rövidebb ideje információgyűjtéssel foglalkoznak, mit gondolnak e munka értelméről?*

Sz. L. — Én több mint tíz esztendeje információfelelős vagyok. Azért csinálom ilyen régóta, mert meg vagyok győződve arról, hogy a felsőbb szerveknek, melyeknek döntési hatóköre, lehetősége van, kell hogy ismerjék — a legellentmondásosabban, legdifferenciálatlanabban — azoknak a véleményét, akik a döntésük eredményét — tetszik-nem tetszik — elszenvedik.

N. K. — Azért kell csinálni, mert egyszer hátha figyelembe veszik az alulról érkezett információt. Egy példával élve „Miért pucolják sokan élve a halat? Mert nem tud visítani.” Tehát *legalább „visítsunk”...*

Szent-Györgyi Albert háborúellenes könyve

(Folytatás)

5. Kétféle megoldások

E fejezetben a tudós néhány időserű problémát elemz és keres rájuk a választ. Az első a fegyverkezési verseny problémája, melyet csak technikai eszközökkel nem lehet megoldani.

„Fegyvertárunk bővítése természetesen kényszeríteni fogja ellenfeleinket, hogy ők is bővítsék a magukét, és ezzel a fegyverkezési verseny görbéje erős íveléssel fölfelé szökik. Az igazi megoldás az lenne, ha barátságot köt-nénk ellenségeinkkel. Akkor értelmét vesztené a fegyverkezés. Igazi biztonság csak akkor lesz, ha majd olyan szellem uralkodik, amely a háborút elképzelhetlenné teszi.”

A kábítószerekkel szemben a kormány által követett technikai megoldás a „rajtaütés”, a kábítószerek után kutató osztagok és súlyos büntetések. Az igazi megoldás egy olyan világ megteremtése, amelyben érdemes élni, az emberi méltóság helyreállítása és a jószándék értékelése.

A bűnözés technikai megoldása egy még erősebb rendőri hatalom. Az igazi megoldás a háború, a nyomortanyák, a kín, a szegénység, az éhség, a gettók, a tudatlanság és a munkanélküliség megszüntetése.

A tudomány jelen állapotban az emberiség létét veszélyezteti. A technikai megoldás a fejlődésének leállítására lenne. A jobb megoldás az lenne, ha a tudomány csodálatos eredményeit az emberi lét felemelésére és a szenvedés megszüntetésére használnánk fel.

A környezetszennyezés megszüntetésére sem elég önmagában a technika. Elsősorban emberi szolidaritásra van szükség, hogy a földet és atmoszféráját közös tulajdonunknak tekintsük és valamennyien gondosan őrizzük.

A faji egyenjogúság megoldását csak úgy érthetjük el, ha minden embertársunkat egyenrangúnak tekintünk és megszüntetjük a faji megkülönböztetést a szociális és politikai jogok mérlegelésénél.

A legnagyobb és legégetőbb probléma a háború, amely bármely pillanatban világméretű katasztrófát okozhat. A technikai megoldás az Egyesült Nemzetek szervezetének erősítése. Az igazi és végleges megoldás az emberi szolidaritás szelleme, annak megértése, hogy a világ minden népe ugyanahhoz a fajhoz tartozik és függ egymástól. Amíg a jelenlegi szűk nacionalista szellem uralkodik, és többre értékeli a nemzeteket, mint az egész emberiség hatalmát, addig kevés erre a remény.

A problémák megoldásához pénz kell, de az van is elég. Azon a pénzen, amit Vietnamban egy nap alatt elköltünk, mindenki húsz világkörüli utazást tehetne. Megszüntethetnénk vele a nyomortanyákat, az éhséget, a szegénységet, a gettókat, a tudatlanságot és a bűnözést. Felemelhetnénk az életszínvonalat az egész világon. Megvalósíthatnánk a demokrácia beteljesülésének álmát, ahelyett, hogy diszkreditálnánk azt.

6. Intézményeink

Az előző két fejezet szemmel látható visszafogottsága után újból fellángol Szent-Györgyi Albert kétségbeesett vádja a vietnami népet és saját népét elnyomó, a világbékét veszélyeztető Egyesült Államokkal szemben.

A kormányt tekinti a meglévő problémák fő kerékkötőjének. Azt a kormányt, amelyet a választók azért ültettek hatalomra, hogy a népet szolgálja, a békét keresse, életüket megjavítsa. De ez a kormány nem bízik választóiban, véleményüket elfojtja, a polgáraiban ellenséget lát és honvédelem ürügyén elherdálja a nép vagyonát, elhanyagolja az egészségügyet, az oktatást, a szociális intézményeket. Minthogy a megfélemlített népet könnyebb vezetni, félelmet, gyűlöletet, ellenségeskedést és bizalmatlanságot szít más nemzetek iránt, ahelyett, hogy a megértést és az együttműködést szolgálna. Háborúzik az ország határain túl, arra hivatkozva, hogy biztosítania kell saját állampolgárainak életét. Békétörekvések helyett újabb hadseregeket állít fel, úgy megy a fegyverkorlátozási (SALT) tárgyalásokra, hogy egyidejűleg elrendeli atomfegyvertárának sürgős bővítését, hogy több pénzt költ fegyverkezésre és kémkedésre, mint a természet titkainak feltárására, elárulja az Egyesült Nemzeteket azzal, hogy saját kezébe ragadja a törvényt, szeretet helyett gyűlöletet és megvetést kelt hazája iránt, országunkat a világ csendőrévé degradálja, elemberteleníti a népet a meggyilkolt ellenséges katonák nagy számának jelentésével, saját fiainak lemészárlását azzal igazolja, hogy gúnyt űz a demokrácia legszebb eszméiből.

Az Egyesült Államok mindig menedéket adott az igazságtalanul üldözötteknek. Most üldözi, bebörtönzi saját ifjúságát. Azelőtt magához vonzotta más országok kiváló tudósait, most pedig sorra elhagyják, akik egy jobb, teljesebb életet keresnek. A kormány önelégülten saját vállát veregeti, ha az infláció és a munkanélküliség a korábbinál kisebb mértékben növekszik, holott ennek az országnak rohamléptekkel kellene fejlődnie.

(folytatjuk)

SZABÓ—ZALLÁR

Laci bácsi elment

A tudományegyetemen végzett munkájának jelentőségéről szólni fog a nekrológ, a városiakok, a mozi- és filmbarátok tudják ki volt Ő.

Hogy mi adta erejét, hitét az embereken, arról pontosan szólt ebben az utolsó beszélgetésben:

„...Én hiszek abban, hogy a műveltséggel telített emberek nem kaphatók aljasságokra. S a hallgatókban még soha nem csalódtam.”

Három hete vár megjelenésre az a rövid interjú, melyet kollégám készi-

tett Gruber Laci bácsival, a „nagy öreggel, mindenek tudójával”. A beszélgetés apropóját a kintutetés adta, mellyel a KISZ KB ismerte el Laci bácsi több évtizedes, a fiatalokért végzett munkáját. A cikk mellett itt a kép is, amit most már feltétlenül közölnünk kell — egy nekrológ kíséretében.

*

Laci bácsi október 20-án éjjel meghalt.

Második díj Belgiumban az Egyetemi Énekkarnak

A KÓTA felkérésére szeptember 22-től szeptember 30-ig az Egyetemi Énekkar NSZK—belga koncertturnén vett részt a Soros Alapítvány, az Eötvös Alapítvány, a Csongrád megyei Tanács, az ÁISH, a tudományegyetem, és a kórustagok támogatásával. Fárastott, de hangulatos utazás után érkeztek Aachenbe. Szállásunkat a Junge Chor tagjainál kaptuk. Sűrű és kellemes programokat is ők szervezték az NSZK-ban, amely városnézésből, utcai „kedves-náló” koncertből és egy esti nagy hangversenyből állt. 25-én este másfél órás műsorunkban egyházi zené-

től Garcia Lorca verseire írt szvitent át magyar népdalfeldolgozásig igyekeztünk változatos programot nyújtani. A remek akusztikájú teremben adott koncertünket nagy ünnepléssel köszönték meg vendéglátóink. A két napos aacheni vendégeskedés után utazunk Belgium Maasmechelen nevű városába, ahol 27-én zajlott le a nagy verseny, utazásunk igazi célja. Műsorra tűztük Scarlatti: Exultate Deo, Dowland: Come Again, Come Heavy Sleep; What If I Never Speed; Nic Nees: Alma Redemptoris Mater (kötelező versenyszám); Rantavaara: Suite de Lorca, Bárdos:

Szeged felől című műveket. Az egész napos verseny izgalma után este 1/2 8-kor került sor az eredményhirdetésre. Sirva-nevetve-örögve vettük tudomásul, hogy kis hazánk egyetlen képviselőjeként a 11 kórusos mezőnybe *másodikok lettünk.* Visszafelé olvasták fel az eredményeket, kezdve a 11. helyezéssel. Az első az aacheni vendéglátóink kórusa, harmadik pedig egy lengyel kar lett. A kötelező szám legjobb előadásáért szintén az aacheni kórus vitte el a pálmát. A díjon kívül természetesen sok zenei élménnyel és tapasztalattal gyarapodtunk, hallgatva más orszá-

gok kórusainak műsorát. Este a gálakoncerten a három győztes kórus lépett fel. A közös koncert karmesterei Fritz der Wey, Cser Miklós és Gyüdi Sándor voltak, akik egy-egy számon belül is váltogatták egymást. Ezután természetesen együtt ünnepeztünk belga vendéglátóinkkal és aacheni barátainkkal.

Utazásunk minden mozzanatát filmre vette a Szegedi Körzeti Stúdió két munkatársa Olajos Csongor és Balogh László. A „mozi” októberben vagy novemberben lesz látható a körzeti műsorban.

Szép élmény marad számunkra Aachen városa, a kölni Dóm és a bécsi „amatőr” városnéző-kirándulás. Természetesen újabb barátokra leltünk, akiket türelmetlenül és nagy kíváncsisággal várunk márciusban Szegeden.

Kórusunk megkapta az Európa kórustalálkozó szervezési jogát. Így decemberben Szegeden fogadjuk Európa kórusainak képviselőit. Házigazda az Egyetemi Énekkar lesz.

P. K. M.